

3. NEWSru.ua // Економіка // Вівторок, 18 вересня 2012 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.newsru.ua/finance/18sep2012/trudd.html>.
4. "Дзеркало тижня. Україна". [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://dt.ua/SOCIETY/kozhniy_chetvertiy_ukrayintsi_na_spivbesidi_proponuval_i_intim.html.
5. Джужа О.М. Кримінально-правові та кримінологічні проблеми злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством (Електронний ресурс) / О.М. Джужа, О.А. Гапон, А.В. Кирилюк // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2004. - №10.
6. Дудоров О.О. Вибрані праці з кримінального права / МВС України, Луган. держ. ун-г. внутр. справ ім. Е.О.Дідоренка. - Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. - 952 с
7. Игнатов А.Н. Ответственность за преступления против нравственности (половые преступления). - М., 1996. - 278 с.
8. Косенко С.С. Віктомологічна профілактика статевих злочинів щодо неповнолітніх: автореф. дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 "Кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право" /С.С. Косенко; Національна академія внутрішніх справ України. - К, 2004. - 20 с
9. Кримінальне право України. Особлива частина. Підручник для студентів юридичних Вузів і факультетів. За редакцією професорів П.С. Матишевського, С.С. Яценка, доцента П.П. Андрушка. К: Юрінком Інтер, 1999. - 891 с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина: Навч. посібник / Агєєв М.М., Бахуринська О.О., Алєшин Д.П. та ін.; за ред.Кашкарова О.О., Робака В.А. Сімферополь : КРП "Видавництво " Кримнавчпеддержвидав", 2010. - 364 с.
11. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю.В.Баулін, В.І.Борисов, С.Б.Гавриш та ін.; За заг. ред. В.В.Сташиса, В.Я. Тація. - Вид. третє, переробл. та допов. - Х. : ТОВ "Одіссей", 2007. - 1184 с
12. Пилипенко В.М. Сексуальне домагання: проблеми визначення та кваліфікації / В.М.Пилипенко // Наук. вісник Нац. акад. внутр. справ України. - 2005. - №6. - С. 204 - 211.
13. Плутицька К.М. Щодо питання примушування до вступу в статевий зв'язок../ Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Вип.55 / Редкол. С.В.Ківалов (голов.ред) та ін.; Відп.за вип. В.О.Туляков. - Одеса : Юридична література, 2010. - 712 с.

УДК343.36:341.64.341.231.14(ЄС):345.851(477)

О.Р. Романишин

**КРИМІНАЛЬНО-ПРОВАВА ПРОТИДІЯ
УМИСНОМУ НЕВИКОНАННЮ РІШЕННЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
(Ч. 4 СТ. 382 КК УКРАЇНИ):
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ**

У статті досліджуються питання особливостей кримінально-правової протидії умисному невиконанню рішення Європейського суду з прав людини у законодавстві про кримінальну відповідальність України. За

результатами дослідження запропоновані шляхи вдосконалення законодавчих положень щодо кримінальної відповідальності за умисне невиконання рішення Європейського суду з прав людини, зокрема зроблено висновки щодо необхідності уточнення диспозиції ч. 4 ст. 382 КК України.

Ключові слова: *Умисел, судове рішення, Європейський суд з прав людини, кримінальна відповідальність, санкція кримінально-правової норми, правова визначеність.*

В статье исследуются вопросы особенностей уголовно-правового противодействия умышленном невыполнению решения Европейского суда по правам человека в законодательстве об уголовной ответственности Украины. По результатам исследования предложены пути совершенствования законодательных положений об уголовной ответственности за умышленное неисполнение решения Европейского суда по правам человека, в частности сделаны выводы о необходимости уточнения диспозиции ч. 4 ст. 382 УК Украины.

Ключевые слова: *Умысел, судебное решение, Европейский суд по правам человека, уголовная ответственность, санкция уголовно-правовой нормы, правовая определенность.*

This article investigates the issue of criminal features against deliberate non-decision by the European Court of Human Rights in the law of criminal responsibility Ukraine. The study suggested ways to improve legislative provisions of the criminal liability for willful failure of the European Court of Human Rights, in particular the conclusions regarding the need clarify the disposition of Part 4 of Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words : *Intent, the judgment, the European Court of Human Rights, criminal responsibility, sanction of the criminal law, legal certainty.*

Питання виконання рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) та розуміння його резолютивної частини гостро постає у різних державах учасницях Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини 1950 року (Конвенція). Не є виключенням і Україна. В аспекті встановлення у ч. 4 ст. 382 КК України кримінальної відповідальності за умисне невиконання рішення ЄСПЛ посадовою особою, важливим є з'ясування обсягу обов'язків, які покладаються на державу рішенням ЄСПЛ та фактично виконуються відповідними службовими особами державних органів (Міністерство юстиції України, Державна виконавча служба та інші).

Як наголошує суддя Європейського суду з прав людини А. Ковлер, між ЄСПЛ та конкретними державами учасницями Конвенції виникають так звані "конфлікти тлумачення", зокрема Федеральний

конституційний суд ФРН почав перейматися питанням про те, чи володіє постановою ЄСПЛ такою юридичною силою, яка скасовувала б остаточно і такі, що набули чинності, постанови німецьких судів. Аналогічні питання виникли в Конституційному суді Австрії та Російської Федерації [1, с. 71].

Усталена практика ЄСПЛ щодо способу виконання його рішень полягає у необхідності виконати такі дії: "рішення, в якому Суд знаходить порушення Конвенції чи протоколів до неї, накладає на державу-відповідача правове зобов'язання не тільки виплатити зацікавленим особам суми, присуджені в якості справедливої компенсації, але також вибрати, під наглядом Комітету міністрів, загальні та/або, при необхідності, індивідуальні заходи, які будуть прийняті в рамках національної правової системи для того, щоб покласти край порушенню, встановленому Судом, і зробити все можливе для відшкодування за його наслідки таким чином, щоб відновити, наскільки це можливо, становище, яке існувало до порушення" (правова позиція ЄСПЛ в рішенні від 08 липня 2004 року у справі "Гласку та інші проти Молдови та Росії" [2]).

Зазначимо, що Конвенція відповідно до ст. 9 Конституції з 1997 року стала частиною національного законодавства. З метою гармонізації національного законодавства та правозастосовної практики з практикою ЄСПЛ, а також забезпечення механізму виконання його рішень прийнято Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" [3]. Відповідно до ст. 16 цього закону у разі невиконання або неналежного виконання рішення ЄСПЛ винні службові особи, до повноважень яких належить це виконання, несуть адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність, передбачену законами України.

З огляду на наведене, метою цієї статті є з'ясування питання щодо особливостей порядку виконання остаточної рішень ЄСПЛ та відповідно і встановлення особливостей суспільно небезпечного діяння, передбаченого у диспозиції ч. 4 ст. 382 КК України.

У кримінально-правовій науці питанням кримінально-правової охорони порядку виконання судових рішень присвячені праці таких вчених як П.П. Андрушко, М.І. Бажанов, П.А. Воробей, М.Й. Коржанський, В.В. Кузнецов, С.Я. Лихова, М.І. Мельник, А.В. Савченко, В.В. Сташис, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк та інших. Однак, окремо про-

блемні питання відповідальності за невиконання рішень ЄСПЛ не досліджуються.

Як влучно зазначає науковець О.О. Житний, "без врахування фактору глобалізації в організації й реалізації державної кримінальної політики неможливо узгодити національні засоби соціально-правового контролю над злочинністю з міжнародними підходами та стандартами [4, с. 107]. Виконання міжнародних зобов'язань забезпечує міжнародно-правову взаємодію держави, тому у ч. 4 ст. 382 КК України встановлено відповідальність за умисне невиконання службовою особою рішення ЄСПЛ. За вчинення цього злочину, санкція передбачає: основне покарання у виді позбавлення волі на строк від 3-х до 8-ми років та обов'язкове додаткове покарання, - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3-х років.

Аналіз законопроектної діяльності вказує на те, що встановлені у санкції ч. 4 ст. 382 КК України види покарань та їх розміри є, начебто, занадто м'якими. Зокрема, на розгляді у Верховній Раді України знаходиться проект Закону України № 2890 від 19 квітня 2013 року "Про внесення змін до статті 382 Кримінального кодексу України (щодо посилення кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення службовими особами)", зареєстрованого у Комітеті Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Цим законопроектом запропоновано посилити кримінальну відповідальність за умисне невиконання службовою особою рішення ЄСПЛ в частині збільшення мінімального та максимального розміру основного покарання. Пропонується встановити, що таке діяння карається позбавленням волі на строк від 7-ми до 10-ти років [5]. Проте, звертає увагу той факт, що за даними Єдиного державного реєстру судових рішень станом на червень 2013 року немає жодного вироку, постановленого за ч. 4 ст. 382 КК України. Це свідчить про відсутність правозастосовної практики. І причина, на нашу думку, полягає у відсутності єдності щодо тлумачення об'єктивних ознак ч. 4 ст. 382 КК України. Незважаючи на це, на сьогодні рішення ЄСПЛ стають більш конкретними та розпорядчими, що вимагає перегляду підходу до кримінально-правової протидії їх умисному невиконанню. За спостереженнями судді ЄСПЛ від України Г. Юдківської, "традиційна роль рішень Європейського суду з прав людини як виключно декларативних перестала задовольняти зростаючі вимоги та бути

адекватною відповіддю на проблеми, з якими стикається Суд. І рішення його стали більш "розпорядчими", ніж такими, що мають декларативний характер" [6, с. 75].

На думку академіка В Тація, одне із завдань вітчизняної кримінально-правової науки – надати оцінку можливостям кримінального права в механізмі забезпечення міжнародного правопорядку [7, с. 13]. Також, на думку Н. А. Зелінської, хоча при вивченні проблем кримінального права, що виходять за національні кордони, іноді складно виокремити питання національного і міжнародного права, але тим не менш їх не слід виводити за межі кримінально-правової юриспруденції [8, с.18]. Зазначимо, що протидія кримінально-правовими засобами невиконанню рішень ЄСПЛ має низку важливих та недосліджених питань, які полягають саме у наднаціональній природі цього міжнародного судового органу та особливостям, які можуть міститися у резолютивній частині його рішень.

Як зазначено у Постанові судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 31 січня 2013 року у справі № 5-33/кс 12 "правильність застосування норми закону про кримінальну відповідальність (кваліфікація злочину) полягає у точності (адекватності) розуміння (визначення, тлумачення) змісту конкретної кримінально-правової норми, дійсності (об'єктивності) фактичних обставин певного суспільно небезпечного діяння та встановленні й визначенні співвідношення між фактичними ознаками суспільно небезпечного діяння та ознаками складу злочину, передбаченими кримінально-правовою нормою" [9].

Розглядаючи питання визначення ознак суспільно небезпечного діяння за ч. 4 ст. 382 КК України, необхідно звернути увагу на порядок виконання рішень ЄСПЛ. Оскільки об'єктом злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України є порядок виконання рішення ЄСПЛ, а диспозиція цієї кримінально-правової норми є бланкетною, чітке та конкретизоване законодавство, що покликане забезпечувати виконання рішень ЄСПЛ, є передумовою законного притягнення до відповідальності винних осіб, що порушили такий порядок.

Зазначимо, що порядок виконання остаточних рішень ЄСПЛ та порядку врегульовано у Законі України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", а також Законом України "Про виконавче провадження". Аналіз рішень ЄСПЛ надає можливість встановити, що зобов'язання щодо способу виконання його рішень можуть бути таких видів:

1) Констатація у рішенні ЄСПЛ порушення вимог Конвенції, що саме по собі складає резолютивну частину і не потребує спеціальних заходів для виконання;

2) Констатація у рішенні ЄСПЛ порушення вимог Конвенції та зобов'язання держави-відповідача у справі виплатити відшкодування (справедливу сатисфакцію). У цьому випадку порядок виконання такого рішення забезпечений чіткою процедурою, визначеною у статтях 7-9 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", де визначений порядок звернення рішення ЄСПЛ до виконання в частині виплати відшкодування; порядок виплати такого відшкодування; порядок вирішення окремих питань, пов'язаних з виплатою відшкодування. Відповідно невиконання або неналежне виконання такого рішення ЄСПЛ у визначений законом спосіб складає об'єктивну сторону злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК України.

3) Констатація у рішенні ЄСПЛ порушення вимог Конвенції та зобов'язання держави-відповідача окрім виплати відшкодування у справі забезпечити можливість повторного розгляду справи. У багатьох випадках, коли встановлювалося, що положення Конвенції були порушені в ході внутрішнього судочинства, ЄСПЛ вказує, що найбільш придатною формою відшкодування за виявлені порушення буде поновлення внутрішнього судового розгляду. Порядок виконання такого рішення забезпечений чіткою процедурою, визначеною у статтях 10-12 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", де визначені способи виконання індивідуальних заходів. Відповідно до положень ч. 2 ст. 10 цього закону додатковими заходами індивідуального характеру є: а) відновлення настільки, наскільки це можливо, попереднього юридичного стану, який стягувач мав до порушення Конвенції (*restitutio in integrum*); б) інші заходи, передбачені у Рішенні [3].

Стосовно *restitutio in integrum*, зазначимо, що забезпечити механізм відновлення порушених прав шляхом повторного розгляду справи у випадку встановлення в резолютивній частині рішення ЄСПЛ зобов'язання забезпечити повторний розгляд справи заявника здійснюється Верховним Судом України. Перегляд судових рішень Верховним Судом України з підстав встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом передбачено Главою 33 Кримінального процесуального кодексу України (ст. 445 КПК), Главою 3 Кодексу адміністративного судочинства України (ст. 237

КАС); Главою 3 Цивільного процесуального кодексу України (ст. 355 ЦПК); Розділ XII-2 Господарського процесуального кодексу України (ст. 111-16 ГПК).

Труднощі виникають у випадку застосування у рішенні ЄСПЛ інших заходів індивідуального характеру. Як вказав ЄСПЛ у п. 194 рішення у справі "Броньовський проти Польщі" у виняткових випадках, з метою надання допомоги державі-відповідачу у виконанні його зобов'язань за статтею 46, Суд намагається вказати тип заходів, які можуть бути прийняті для того, щоб покласти край порушенню, знайденому Судом. За таких обставин, Суд може запропонувати різні варіанти і залишити вибір міри і шляхів її реалізації на розсуд відповідної держави [10]. Також у рішенні ЄСПЛ від 22 грудня 2008 року у справі "Алексянян проти Росії" у п. 240 наголошено, що "у деяких випадках, характер знайденого порушення може не залишати реального вибору щодо заходів, необхідних для його усунення, і Суд може вказати конкретні заходи" [11]. Наприклад, ЄСПЛ у рішенні "Олександр Волков проти України" у п. 207 зазначив, що, Суд не вважає, що поновлення внутрішнього розгляду буде придатною формою відшкодування за порушення прав заявника. Немає жодних підстав вважати, що справа заявника буде повторно розглянута у відповідності з принципами Конвенції в найближчому майбутньому. У цих обставинах Суд не бачить сенсу у вказівці такого заходу [12].

У наведених конкретних випадках ЄСПЛ встановлює обов'язок виконання конкретних заходів від уповноважених на виконання його рішень осіб. Існують випадки, коли ЄСПЛ постановляє рішення, виконання якого ставиться під сумнів через об'єктивні фактори. Наприклад, у відомій справі "Олександр Волков проти України" ЄСПЛ обрав спосіб його виконання, зокрема у п. 208 вищевказаного рішення зазначено, що: "Суд не може змиритися з тим, що заявник буде залишатися в стані невизначеності щодо того, яким чином мають бути відновлені його права. Суд вважає, що, за самою своєю природою, ситуація в даному випадку не залишає реального вибору щодо індивідуальних заходів, необхідних для усунення порушень прав заявника за Конвенцією. З урахуванням виняткових обставин справи та нагальної необхідності покласти край порушенням статей 6 і 8 Конвенції, Суд вважає, що держава-відповідач має забезпечити відновлення заявника на посаді судді Верховного Суду в найкоротші терміни"[12].

Слід відзначити, що суддя ЄСПЛ від України в окремій думці стосовно рішення ЄСПЛ у справі "Олександр Волков проти України"

зазначила, що "якщо в даний момент у Верховному Суді України немає вакансій, схоже, що відновлення заявника "в найближчий можливий термін", згаданий у п. 208 та у п. 9 резолютивної частини, стане можливо тільки тоді, коли один з діючих суддів Верховного суду піде на пенсію або покине суд з іншої причини, або відповідне законодавство буде змінено" [13].

Таким чином, виконання такого рішення у короткі строки уявляється проблематичним. Саме з огляду на наявність такого роду рішень ЄСПЛ диспозиція ч. 4 ст. 382 КК України потребує уточнення та конкретизації з метою досягнення правової визначеності законодавства України про кримінальну відповідальність. У червні 2013 року Комітет міністрів Ради Європи прийняв резолюцію у зв'язку з виконанням рішення ЄСПЛ у справі "Олександр Волков проти України". Комітет Міністрів Ради Європи, зокрема, звернув увагу на зобов'язання України вжити заходів індивідуальної дії, на які вказав ЄСПЛ, а саме: "забезпечити відновлення заявника на посаді судді Верховного Суду України в найкоротші терміни". Також Комітет Міністрів закликав українську владу невідкладно надати інформацію про заходи, які були прийняті або планується прийняти в цьому зв'язку, щоб Комітет зміг оцінити прогрес у цьому напрямку на своєму засіданні у вересні цього року [14]. В аспекті встановлення кримінальної відповідальності за невиконання рішення ЄСПЛ у ч. 4 ст. 382 КК України залишається незрозумілим, чи має нести відповідальність, а якщо має, то яка службова особа з числа уповноважених на виконання рішень ЄСПЛ в Україні, за невиконання рішення ЄСПЛ у цьому конкретному випадку.

4) Констатація у рішенні ЄСПЛ порушення вимог Конвенції та зобов'язання держави-відповідача окрім виплати відшкодування у справі у конкретні строки здійснити заходи загального характеру. Порядок виконання такого рішення забезпечений в загальних рисах процедурою, визначеною у статтях 13-15 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини". Заходами загального характеру є заходи, спрямовані на усунення зазначеної в рішенні системної проблеми та її першопричини. Існують непоодинокі випадки винесенням ЄСПЛ так званих пілотних рішень, у яких виявляються системні, структурні проблеми, що викликають "повторювані" порушення вимог Конвенції і в яких ЄСПЛ зобов'язує держави-відповідачі у конкретні стилі строки внести зміни у законодавство та/або правозастосовну практику (напри-

клад, рішення ЄСПЛ від 15 жовтня 2009 року у справі "Юрій Миколайович Іванов проти України"; рішення ЄСПЛ від 28 липня 2009 року у справі "Олару проти Молдови" та інші). У таких випадках виникає питання про те, чи складає покладення обов'язку внести зміни у правозастосовну практику резолютивну частину рішення ЄСПЛ. Якщо надати ствердну відповідь на це питання, то коло суб'єктів, які можуть і здатні вчинити злочин, передбачений у ч. 4 ст. 382 КК України значно розширюється. Відсутність чітко викладеного у законодавстві порядку виконання таких рішень ЄСПЛ унеможлиблює притягнення конкретних осіб до відповідальності за ч. 4 ст. 382 КК України.

Важливим також є питання застосування практики ЄСПЛ щодо інших держав-учасниць Конвенції. Важливим для розуміння необхідності врахування практики ЄСПЛ щодо інших держав-учасниць Конвенції є правова позиція ЄСПЛ, викладена у рішенні "Опуз проти Туреччини", зокрема "враховуючи те, що Суд надає остаточне авторитетне тлумачення прав і свобод, визначених у розділі I Конвенції, Суд розгляне, чи прийняли національні органи влади в достатній мірі принципи, що випливають з його рішень з аналогічних питань, навіть якщо вони стосуються інших держав" [15].

Суддя ЄСПЛ А. Ковлер зазначає, що "у рекомендаціях міністрів країн Ради Європи в Інтерлакені (18-19 лютого 2010 року) у частині, що стосується застосування Конвенції на національному рівні, нагадується про фундаментальне значення принципу субсидіарності, який передбачає насамперед відповідальність держав-учасниць на національному рівні в застосуванні Конвенції, при цьому наголошується на необхідності максимально робити висновки з рішень ЄСПЛ, що встановлюють порушення Конвенції іншою державою, особливо тоді, коли у правовій системі іншої держави існують ті ж самі проблеми" [1, с. 72]. З таких рекомендацій випливає висновок про те, що уповноважені державою органи на виконання рішень ЄСПЛ повинні забезпечувати ефективне реагування на порушення прав людини у справах ЄСПЛ проти інших країн-учасниць Конвенції, особливо це стосується країн пострадянського простору через схожість правових систем. До такого висновку можна дійти і з тлумачення ст. 17 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", відповідно до якої суд застосовує Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права.

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що не викликає труднощів кваліфікація злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК Укра-

їни у випадку невиконання фінансових зобов'язань за наслідками прийнятого рішення ЄСПЛ. Натомість, виконання інших зобов'язань, які може містити резолютивна частина такого рішення, є проблематичним. Законодавець встановивши кримінальну відповідальність за невиконання рішення ЄСПЛ шляхом застосування бланкетного виду диспозиції кримінально-правової норми не врахував часткову відсутність законодавства щодо порядку виконання рішень ЄСПЛ. Як наслідок, у Єдиному державному реєстрі судових рішень вироків за ч. 4 ст. 382 КК України немає, а невиконання рішень ЄСПЛ є однією із найбільш гострих проблем у цій сфері.

Використана література:

1. Ковлер А. Виконання рішень Європейського суду з прав людини: субсидіарність та/або "суверенна воля"? / А. Ковлер // Право України. - 2011. - № 7. - С. 69 - 73.
2. Рішення Європейського суду з прав людини від 08 липня 2004 року у справі "Гласку та інші проти Молдови та Росії". - [Електронний ресурс]. - режим доступу до рішення : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-61886>.
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. - 2006. - № 30. - Ст. 260.
4. Житний О. О. Кримінальне право України у контексті викликів глобалізації: готовність до виконання соціальних завдань та перспективи розвитку / О. О. Житний // Політика в сфері боротьби зі злочинністю [Текст] : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (1-2 березня 2013 року, м. Івано-Франківськ). - Івано-Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2013. - С. 107 - 110.
5. Про внесення змін до статті 382 Кримінального кодексу України (щодо посилення кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення службовими особами): проект Закону України № 2890 від 19 квітня 2013 року. - [Електронний ресурс]. - режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46731.
6. Юдківська Г. Деякі проблеми застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні (виступ на міжнародній конференції) / Г. Юдківська // Право України. - 2011. - № 7. - С. 74-79.
7. Тацій В. Сучасні проблеми кримінального права України / В. Тацій, В. Борисов, В. Тютюгін // Голос України. - 2010. - 10 вересня. - № 168 (4918). - С. 13.
8. Зелинская Н. А. Международные преступления и международная преступность : монография / Н.А. Зелинская. - Одеса. - Юрид. л-ра, 2006. - 568 с.
9. Постанова судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 31 січня 2013 року у справі № 5-33/кс 12. - [Електронний ресурс]. -

режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs-nsf/81b1cba59140111fc-2256bf7004f9cd3/9dbbb218ebb0a9e2c2257b1e00235bc4?OpenDocument>.

10. Рішення ЄСПЛ у справі "Броньовський проти Польщі" від 22 червня 2004 р. // Практика Європейського суду з прав людини: Рішення. Коментарі. – 2004. – № 4. – С. 124-125.

11. Комюніке секретаря ЄСПЛ стосовно рішення у справі "Алексанян проти Росії" // . - [Електронний ресурс]. - Юридична Україна. - 2009. - № 10. - режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/chapter/24/152/5722>.

12. Рішення Європейського суду з прав людини від 09 січня 2013 року у справі "Олександр Волков проти України". - [Електронний ресурс]. - режим доступу до рішення : <http://khpg.org/index.php?id=1359450183>.

13. Окрема думка судді Європейського суду з прав людини Г. Юджівської у справі "Олександр Волков проти України". - [Електронний ресурс]. - режим доступу до рішення : <http://khpg.org/index.php?id=1359450183>.

14. Комитет Министров СЕ принял резолюцию по Украине в связи с решением Евросуда по делу "А.Волков против Украины". 17 июня 2013 года. - [Електронний ресурс]. - режим доступу : <http://yurpractika.com/news.php?id=0037232>

15. Справа "Опуз проти Туреччини" від 9 червня 2009 р.// Додаток до журналу Право України "Європейський суд з прав людини. Судова практика". - 2011. - Вип. № 2. - С. 350 -413.

УДК 343.234.1:347.19

С. О. Панишеє

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

У статті представлена авторська позиція, щодо застосування окремих норм інституту звільнення від кримінальної відповідальності до юридичних осіб.

Ключові слова: *кримінальна відповідальність юридичних осіб, заходи кримінально-правового характеру, звільнення від кримінальної відповідальності.*

В статье представлена авторская позиция, относительно применения отдельных норм института освобождения от уголовной ответственности к юридическим лицам.

Ключевые слова: *уголовная ответственность юридических лиц, меры уголовно-правового характера, освобождение от уголовной ответственности.*

Position of author is presented in the article, the appendix of separate norms of institute of release is relative from criminal responsibility to the artificial persons.

Key words: *criminal responsibility of legal evul, measures of criminal law sign, release from criminal responsibility.*